

Forslag til forespørgselsdebat om, hvorvidt Østgrønland bør være en selvstændig kommune.

(Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut)

Tak til Inatsisartutmedlem Lars Poulsen for at fremsætte denne spændende forespørgselsdebat.

Det er ikke første gang, at der rejses problemstillinger i forbindelse med kommunesammenlægningerne. Så det er ingen overraskelse, at vi fra politisk hold bliver ved med at påpege, at borgerne oplever en forringelse af nærdemokratiet. Jeg vil dog også sige, at vi som politikere selv har et stort ansvar for at fremme nærdemokratiet ved at være åbne, transparente, og ikke mindst lyttende, når vi er til for vores borgere. Så der er flere lag og mange nuancer, når vi skal drøfte og problematisere nærdemokratiet og frihed under ansvar.

Naalakkersuisut skriver i sit svar, at særligt socialområdet vil blive berørt, hvis Kommuneqarfik Sermersooq bliver delt i henholdsvis øst og vest, da muligheden for etablering af faglige fællesskaber for medarbejderne bliver mindre. Forslagsstilleren skriver da også i sit debatoplæg, at uddannelsesniveaueet halter og at der er brug for investering i området. Jeg synes, at vi her på denne samling har vedtaget en del gode tiltag ved at sikre adgang til lokalt forankrede uddannelses- og kursusmuligheder, herunder på social- og sundhedsområdet hvor Demokraatits forslag om borgerforankret kurser i psykisk førstehjælp og et forslag om et pilotprojekt på social- og sundhedsområdet for arbejdssøgende står til at blive vedtaget således, at der kommer med henblik på videns- og kompetenceudvikling, der på sigt kan løse de problemstillinger, der her beskrives fra Naalakkersuisut.

Atassut har tidligere på denne samling fremsat et forslag om at evaluere kommunesammenlægningerne. Betænkningen til dette punkt bidrager her med tydelighed ved en opdeling i form af administrative og økonomiske konsekvenser. Atassut har anvendt stort set de samme argumenter og problemstillinger, som forslagsstiller her fremhæver.

Selv kommer jeg fra Narsaq i Sydgrønland. I 80'erne og ind i 90'erne voksede jeg op med en oplevelse af byen i vækst, borgere i arbejde, mange veluddannede og aktive borgere, der tog et aktivt medansvar for byens udvikling samt for varetagelse af børn og unges interesser. Det er langt fra disse tilstande jeg ser, når jeg besøger byen i dag. Urbaniseringen har medført at mange jobs og veluddannet kapacitet har forladt stedet. Her hører jeg om borgernes oplevelse af konsekvenserne ved kommunesammenlægningen, og oftest er det altid regionsbyerne, der får skylden for alle dårlige beslutninger om de økonomiske prioriteringer. Derfor er der intet, der tyder på at det kun er øst, der er "plaget af manglende nærdemokrati" og manglende vækst og udviklingsprojekter.

Demokraatit har i forbindelse med behandling af punktet vedrørende en evaluering af

kommunesammenlægningerne fremhævet nødvendigheden af at have borgernes perspektiver med i den kommende evaluering, så det hele ikke kun bliver ud fra et administrativt og driftsmæssigt perspektiv, som strukturreformen og analysearbejdet fra 2015 belyser.

Det er nødvendigt at udvise en værdi af, at alle borgerne er noget værd og at alle er delagtiggjorte og tager et medansvar for udviklingen af et velfungerende lokalsamfund. På mine rejser andre steder i landet har jeg set driftige bygder, særligt i den nordlige del af landet, men også andre steder. Driftige og arbejdsomme fiskere, fangere og fåreholdere, der alle sammen ønsker mere frihed og afbureaukratisering, således at de kan bygge deres eget hus og investere deres penge i ejendomme og nye maskiner for at øge deres produktioner, samt give adgang til og skabe mulighed for at næste generation kan videreudvikle deres erhverv. Så jeg synes absolut at der også er håb og vilje til udvikling og at vi er i en tid, hvor vi skal i dialog med lokalsamfundet og høre deres bud på en fremtidig by og bygd.

Der er ligeledes håb forude, når der skal etableres nye vandkraftværker i Kommune Qeqertaliks byer og at der på sigt arbejdes på en landingsbane i Tasiilaq, og hvor turismeudvikling efterhånden får større fokus i arbejdet på at etablere nye erhvervsmuligheder. Turismeerhvervet er da også en hjertesag for Demokraatit, hvor vi også her har fremsat et beslutningsforslag, der har det sigte at sikre lokalt forankret ejerskab i arbejdet på at skabe jobs i landet. De nye internationale landingsbaner er snart færdige, og det er bydende nødvendigt at lokalsamfundet tager medansvar for udvikling af nye erhvervsmuligheder – men her er det vigtigt at vi fra centralt hold, både fra Inatsisartut og Naalakkersuisut sikrer at rammerne er tilstede for etablering af disse, nye erhverv.

Urbaniseringen har blandt andet medført massiv boligmangel, særligt i byerne. Priser i himmelflugt, hvor selv en faglært kan have svært ved at betale. Øget hjemløshed og en alt for stor offentlig og central sektor, der ikke giver plads og muligheder for at lokale virksomheder kan blomstre i mindre byer og bygder. Sidstnævnte kunne være vejen til vækst og øget frihed, og Demokraatit mener derfor at afbureaukratisering og privatisering er en del af vejen til at udvise mere tillid til at borgerne kan tage et medansvar og medejerskab for deres egen personlige- og virksomhedsmæssige udvikling til gavn for lokalsamfundet. Vi skal give ansvaret og friheden tilbage til folket.

Der rejses der nogle spændende spørgsmål frem under betænkningen til EM2022/93 som gør, at borgerne kan sikres at blive hørt og at vi for alvor kan realisere borgernes ønske om en slags kulturændring i deres respektive lokalsamfund. Rent politisk har Naalakkersuisut derfor også ret i, at ønsket om en potentiel opdeling skal ske ved at Kommuneqarfik Sermersooq begærer et ønske herom via et ønske fra borgerne ud fra et demokratisk og oplyst grundlag.